

**Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL**

Brussel,

[...]

[...]

Betreft: gebruik van de talen bij de sociale verkiezingen en de werking van de ondernemingsraad

Mijnheer de Algemeen Directeur,

In zitting van 25 november 2022 onderzocht de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) uw vraag om advies over het gebruik van de talen bij de sociale verkiezingen en de werking van de ondernemingsraad.

Hieronder vindt u de antwoorden op de gestelde vragen aan de VCT.

Met betrekking tot de volgende decreten hebben de afzonderlijke afdelingen van de VCT zich uitgesproken:

- het Vlaams decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen (hierna: Septemberdecreet): Nederlandse afdeling;
- het decreet van 30 juni 1982 inzake de bescherming van de vrijheid van het taalgebruik van de Franse taal in de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel: Franse afdeling.

*

* *

a) Wat betreft het Vlaams decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen (hierna: Septemberdecreet)

Het decreet bepaalt dat vertalingen verplicht zijn in verschillende situaties en in het bijzonder indien de samenstelling van het personeel dit rechtvaardigt. Wat houdt deze

situatie precies in? Heeft de Commissie reeds concrete adviezen hieromtrent uitgebracht?

Artikel 5, § 1 Septemberdecreet stelt dat de te gebruiken taal voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, voor de wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen, voor alle documenten die bestemd zijn voor het personeel het Nederlands is.

Artikel 5, § 3 Septemberdecreet schrijft voor dat bij de berichten, mededelingen, akten, getuigschriften en formulieren bestemd voor het personeel de werkgever een vertaling dient toe te voegen in één of meerdere talen op eenparige aanvraag van de werknemersleden van de ondernemingsraad of, bij ontstentenis van een ondernemingsraad, op eenparige aanvraag van de syndicale afvaardiging of, bij ontstentenis van een ondernemingsraad en van de syndicale afvaardiging, op verzoek van een afgevaardigde van een representatieve vakorganisatie. Dit is enkel mogelijk wanneer de samenstelling van het personeel dit rechtvaardigt, met andere woorden wanneer een groot aandeel van het personeel het Nederlands niet machtig is.

Voor ondernemingen aan wie betrokken informatie op de website gericht is, betekent dit artikel meer specifiek:

- de vertaling dient enkel gebeuren op eenparige aanvraag van de werknemersleden van de ondernemingsraad;
- de samenstelling van het personeel dient de vertaling van betrokken ta(a)l(en) te rechtvaardigen;
- de vertaling is enkel mogelijk voor berichten, mededelingen, akten, getuigschriften en formulieren bestemd voor het personeel.

Met uitzondering van de individuele arbeidsovereenkomsten in de situatie omschreven in artikel 5, § 3 Septemberdecreet kunnen alle andere documenten die onder het toepassingsgebied van het decreet vallen uitsluitend opgesteld zijn in het Nederlands.

b) Wat betreft de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (Bestuurstaalwet)

- 1. De artikelen 3 en 4 van deze wetten, die de taalgebieden definiëren werden niet aangepast na de creatie van de provincie Waals-Brabant en van de provincie Vlaams-Brabant.**

In deze artikelen wordt nog verwezen naar de arrondissementen Halle-Vilvoorde, Leuven en Nijvel.

Kunnen wij in de uitleg die wij geven, afwijken van deze teksten en rekening houden met de provincies Waals-Brabant en Vlaams-Brabant?

De VCT interpreteert de Bestuurstaalwet in functie van de recente institutionele hervormingen van België.

- 2. Artikel 52 van deze wetten is enkel gericht op nijverheids- handels- of financiebedrijven.**

Welke regels zijn van toepassing voor het taalgebruik in de sociale betrekkingen in de niet-commerciële sector, in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, in het Duitse

taalgebied en in de faciliteitengemeenten?

Luidens artikel 30 Grondwet is het gebruik van de in België gesproken talen is vrij. Het kan niet worden geregeld dan door de wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken.

Het taalgebruik in de sociale betrekkingen in de niet-commerciële sector, in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, in het Duitse taalgebied en in de faciliteitengemeenten wordt niet geregeld door een wet. Het is derhalve vrij tenzij het gaat over rechtspersonen of natuurlijke personen die die concessiehouder zijn van een openbare dienst of die belast zijn met een taak die de grenzen van een privaat bedrijf te buiten gaat en die de wet of de openbare machten hun hebben toevertrouwd in het belang van het algemeen. Deze rechtspersonen of natuurlijke personen ressorteren onder het toepassingsgebied van de Bestuursstaalwet en dienen de regels na te leven die van toepassing zijn op de overheden.

- 3. Artikel 52 van deze wetten beoogt enkel de akten en documenten die voorgeschreven zijn bij de wetten en de verordeningen evenals die welke bestemd zijn voor het personeel. Welke regels zijn van toepassing op de verbale uitwisselingen zoals bijvoorbeeld de vergaderingen van de inspraakorganen?**

Het gebruik van de talen bij de verbale uitwisselingen wordt niet geregeld. Zij is derhalve vrij.

- 4. Volgens artikel 52, alinea 2 worden voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad de bescheiden bestemd voor het Franssprekend personeel in het Frans gesteld en die bestemd voor het Nederlandssprekend personeel in het Nederlands. De wet legt geen criterium vast om te bepalen welke taal de werknemer spreekt.**

Volgens de informatie waarover wij beschikken, zou de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in haar adviezen de volgende criteria vastgelegd hebben:

- Voor de personen die niet in het gebied Brussel-Hoofdstad wonen, wordt een vermoeden toegepast volgens hetwelk de taal van de werknemer de taal is van het gebied waarin deze woont. Dit vermoeden is weerlegbaar.**
- Voor de personen die in het gebied Brussel-Hoofdstad wonen, worden verschillende indicatoren in aanmerking genomen zoals de taal van het diploma of de identiteitskaart, van de arbeidsovereenkomst of de keuze die de werknemer te kennen gegeven heeft.**

Bevestigt u deze interpretatie?

Dit is hoofdzakelijk een feitenkwestie. In beginsel is de taal van het betrokken personeelslid de taal die het betrokken personeelslid zelf kiest om te gebruiken in zijn contacten bij zijn werkgever. Het arbeidscontract kan daarbij de eerste indicatie zijn.

- 5. De sanctie die in artikel 59 van deze wetten beschreven wordt, lijkt ons niet duidelijk. Heeft de Commissie weet van rechtspraak hierover? In een arrest van het Arbeidshof van Antwerpen van 27 november 1998 wordt geoordeeld dat, volgens de parlementaire werkzaamheden, de sanctie ongeldigheid is. Wij hebben deze parlementaire werkzaamheden echter niet teruggevonden. Wat is het standpunt van de Commissie aangaande de eventuele ongeldigheid van de teksten die opgemaakt zijn in overtreding van de wet?**

De sanctie is de verplichting tot vervanging.

Wanneer wordt vastgesteld dat de handelingen of bescheiden naar vorm in strijd met de beschikkingen van Bestuurstaalwet werden opgesteld, moeten zij, hetzij uit eigen beweging, hetzij op aanmaning van de bevoegde dienst, overheid of rechtsinstantie, door de betrokken private nijverheids-, handels- of financiebedrijven door bescheiden of handelingen vervangen worden die naar de vorm regelmatig zijn.

Mocht binnen de maand aan deze aanmaning geen gevolg gegeven worden, dan kan door de hogervernoemde overheid, dienst of rechtsinstantie alsmede door iedere belanghebbende een verzoekschrift ingediend worden bij de vrederechter die beveelt dat aan deze handelingen en bescheiden een vertaling wordt toegevoegd, opgesteld door een door hem aan te duiden beëdigde vertaler en dit op kosten van het betrokken bedrijf.

De vervanging der bescheiden en handelingen heeft uitwerking op de datum van het vervangen bescheid, met andere woorden retroactief.

Artikel 59 Bestuurstaalwet legt geen nietigheidssanctie op betrokken bescheiden maar een vorm van niet-tegenstelbaarheid: zolang de akte niet in de taal voorgeschreven door de wet is gesteld, kan zij immers noch door de administratie, noch in een rechtsgeding, noch tussen partijen aangewend worden. Deze niet-tegenstelbaarheid is evenwel voorlopig, want onmiddellijk na de vervanging zal de nieuwe akte retroactief volledig uitwerking hebben (I. DE WEERDT, *Taalgebruik in bedrijfsleven*, Antwerpen, Maklu, 2010, 66-9).

*
* *

In bijlage vindt u de ontwerptekst voor de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg met de opmerkingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

E. VANDENBOSSCHE

